

Gazdag Ferenc

A bizottsági elnöki poszt tétje

Bár a politikai közhelyek szerint az Európai Unió fő szervei közül leginkább az Európai Bizottság hasonlít egy tagállami kormányra, azok járnak közelebb az igazsághoz, akik mellette rögtön említik az Európai Unió Tanácsát és az Európai Parlamentet is. A politikai felelősség és az együttdöntési eljárás ugyanis alapvetően megkülönbözteti egy állam kormányától, amely a végrehajtó hatalom letéteményese. Az Európai Bizottság ugyan nem az, de a mögötte álló, közel harmincezres, szakterületenként tagolt apparátussal megkerülhetetlen tényezője az integráció működésének. Sőt, mivel az eurokrácia működése adja a folytonosságot, s előkészítő tevékenysége szabja meg az uniós döntések konkrét formáját, az elnök a szervezet legláthatóbb megjelenítője. Egyáltalán nem meglepő tehát a José Manuel Barroso második mandátuma körüli vita, részint a tagállamok, részint pedig a június 7-én újjáválasztott Európai Parlament politikai családjai között.

A kisebb tagállamok többsége, élükön az elnökséget adó svédekkel, erős kezű, határozott bizottsági elnököt szeretne, aki nemcsak a tárgyalások alatt lévő, fontos kérdésekben – pénzügyi válság, klímaváltozás – tudja eredményesen vezetni a szervezetet, hanem – ahogy Fredrik Reinfeldt svéd miniszterelnök érzékeltette – megadhatja egy eredményes svéd elnökség alaphangját is. A nagyobb tagállamok kevésbé határozott és lehetőleg kisállamból való elnököt látnak szívesen, aki lényeges kérdésekben nem tud nélkülük továbblépni. A nagy tagállamokból választott bizottsági elnökök (a német W. Hallstein, a francia J. Delors) ko-

moly vitákban voltak képesek a tagállamokat maguk mögé sorakoztatni, akár egy-egy nagy tagállam ellenében is. Ezúttal a franciák és a németek léptek fel közösen: Nicolas Sarkozy és Angela Merkel adott ki közös nyilatkozatot, miszerint a június 18-i csúcstalálkozón csupán politikai döntést hozzanak az elnök személyéről, s a formális kinevezést halasszák az ír népszavazás utánra.

Az új Európai Parlamentben a többségét megerősítő Európai Néppárt a hónap végén kezdi meg tárgyalásait a többi frakcióval Barroso újráválasztásáról. Bár a szocialisták a nyilvánosság előtt ellenzik ezt, minden jel szerint csak taktikáznak egy megkötendő alkuról, ami arról szólna, hogy megszavazásáért cserébe a parlamentnek a ciklus második felében szocialista elnöke legyen, az Európai Bizottság programja szociálisan legyen sokkal érzékenyebb a mostaninál, valamint Javier Solana maradjon a kül- és biztonságpolitikai főképviselői poszton.

A pártcsoportok elnökeinek július 9-én összeülő „konferenciáján” tehát nem lesz egyszerű dűlőre jutni. Bár a jobbközép (EPP) szavazata 36 százalékot nyom a latban (a képviselői helyek ennyi százalékát birtokolják), és talán az éppen az EPP-ből kiszakadt konzervatívok (elsősorban a brit toryk) 7-8 százalékával is számolhatnak, a másik oldalon a szocialisták 25 százalékán kívül a harmadik legerősebb pártcsoport, az európai liberálisok (11 százalékos részarány) álláspontja sem világos, ők állítólag meglehetősen megosztottak a kérdésben. ■